

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0215U006000

Державний реєстраційний номер: 0112U001066

Відкрита

Дата реєстрації: 21-01-2015

1. Етапи виконання

Номер етапу: 1

Назва етапу: Розробити медико-профілактичні заходи для покращання шкільної адаптації академічно обдарованих дітей в початковій школі.

Початок етапу: 01-2012

Закінчення етапу: 12-2014

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"

Код ЄДРПОУ/ІПН: 02012183

Підпорядкованість: Національна академія медичних наук України

Адреса: 61153, м. Харків, пр. Ювілейний (50-річчя ВЛКСМ), 52-А

Телефон: (0572) 62-50-19

Телефон: 62-41-17

E-mail: iozdp@iozdp.org.ua

Інше: iozdp.org.ua

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"

Код ЄДРПОУ/ІПН: 02012183

Адреса: Проспект Ювілейний, 52-А, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61153, Україна

Підпорядкованість: Національна академія медичних наук України

Телефон: 0572624117

Телефон: 0572625019

E-mail: iozdp@iozdp.org.ua

WWW: <http://iozdp.org.ua/>

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6561040

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 310.8 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Розробити медико-профілактичні заходи для покращання шкільної адаптації академічно обдарованих дітей в початковій школі.

Назва роботи (англ)

To develop medical and preventative methods for improving in-school adaptation for academically gifted children under conditions of elementary school.

Реферат (укр)

Об'єкт дослідження: санітарно-гігієнічні умови у початковій школі, первинна медична та педагогічна документація двох ЗНЗ м. Харкова; стан здоров'я та шкільна адаптація учнів шести класів (180 учнів в динаміці навчання з першого по третій клас - 90 хлопців і 90 дівчинок), які навчались за педагогічним проектом "Інтелект України", анкетування їх батьків, вчителів. Мета: покращання шкільної адаптації академічно обдарованих дітей в початковій школі шляхом розробки системи медико-профілактичних заходів та психогігієнічної оптимізації їх навчальної діяльності. Методи: санітарно-гігієнічні, соціально-гігієнічні, фізіолого-гігієнічні, клінічні, психолого-педагогічні, статистичні. Результати: визначено, що гігієнічні проблеми впровадження меритократичної освіти в початковій школі пов'язані, перш за все, із невідповідністю умов навчання певного навчального закладу існуючим санітарно-гігієнічним вимогам, низьким рівнем медичного контролю за здоров'ям школярів, незадовільною організацією харчування, неможливістю залучення кваліфікованих викладачів фізичного виховання, відсутністю інформації у вчителя і батьків про наочні проблеми шкільної адаптації учнів, недостатньою культурою сім'ї в питаннях охорони та зміцнення здоров'я. Режим дня учнів, які навчались за меритократичною системою, характеризувався активним залученням учнів до спортивних секцій, раціональним харчуванням під час перебування у школі, пасивною поведінкою на перервах, недостатньою подовженістю нічного сну та перебування на відкритому повітрі, на відміну від превалювання нераціонально побудованого харчування, пасивного відпочинку з переважно зоровим та емоційним навантаженням серед учнів, які навчались за традиційною системою навчання. Встановлено більшу загальну поширеність захворювань у дітей з меритократичною освітою, ніж у тих, що навчалися за традиційною програмою. Доведено, що навчання за моделлю збагачення та проблематизації не викликає патологічних змін у церебральній активності. Серед академічно здібних дітей наприкінці учбового року відсутня парадоксальна реакція у 1-діапазоні, значення пікової частоти при реєстрації фонові активності в порівнянні з ментальним навантаженням залишається без змін, значення середньої пікової частоти у 2-діапазоні під час ментального навантаження збільшуються значно менше, у порівнянні з початком навчання. На підставі оцінки ступеня емоційної напруги і вегетативних показників у дітей при навчанні за інноваційно-педагогічним проектом "Інтелект України" з використанням аналізу варіабельності серцевого ритму наприкінці навчального року виявлено більш високий рівень емоційної напруги та активацію симпатичного відділу вегетативної нервової системи серед дівчат. Аналіз денної та тижневої динаміки розумової працездатності свідчить, що діти, які навчались за проектом, мали суттєво вищий рівень розумової працездатності за обсягом завдання. Встановлено, що цілеспрямований відбір академічно здібних дітей до перших класів за інноваційно-педагогічним проектом "Інтелект України" сприяв більш високому рівню і кращій якості їх розумової працездатності на тлі оптимальної церебральній активності та відсутності емоційної напруги за вегетативними показниками. Новизна: обґрунтовано і розроблено модель активного моніторингу здоров'я та розвитку академічно здібних дітей в умовах впровадження меритократичної освіти. Створено технологію медико-психологічного супроводу науково-педагогічного проекту "Інтелект України" в умовах початкової школи. Ефективність: доведено поліпшення розумової працездатності та результативності навчальної діяльності, підвищення активності медико-профілактичних

заходів, збереження здоров'я школярів. Галузь застосування: гігієна дітей та підлітків, педіатрія, шкільна медицина, підліткова терапія.

Реферат (англ)

Research object: sanitary and hygienic conditions in elementary school, primary medical and educational records of two of the general education institutions (GEI), Kharkiv; health status and school adaptation of pupils of six classes (180 pupils in the dynamic learning from the 1st to the 3d elementary grades - 90 boys and 90 girls), who studied according to the pedagogical project "Intelligence of Ukraine", as well as questioning their parents and teachers. Objective: to improve school adaptation of academically gifted children in primary school by developing the system of medical and preventive measures and psychohygienic optimization of their educational activities. Methods: sanitary and hygienic, sociohygienic, physiological and hygienic, clinical, psychoeducational, and statistical. Results: hygienic problems concerning introduction of meritocratic education in primary schools are associated with certain discrepancy between the learning environment of a certain educational institution and existing sanitary and hygienic requirements, a low level of medical monitoring of pupils' health, poor organization of nutrition, impossibility to attract qualified teachers of physical training, lack of information in the teachers and parents about the evident problems of pupils in respect to school adaptation, and lack of family culture in the protection and promotion of health. Daily work-rest routine of pupils, who study in conditions of meritocratic system, is characterized by their active involvement in sports sections, balanced diet at school, passive behavior during recess, insufficient length of the night sleep and stay out of doors, as distinct from inadequate nutrition and passive recreation with mainly visual and emotional load of the pupils, who study in accordance with the traditional system of education. Overall prevalence of the morbidity has been established in children with meritocratic type of education, in comparison with those who study according to the traditional program. It has been proved that the model of learning with enrichment and problematization does not cause pathological changes in the cerebral activity. No paradoxical reaction has been observed in academically talented children at the end of the school year in 1-range, peak frequency indices during registration of background activity, as compared with the mental load, stay unchanged, and average indices of peak frequency of 2-range during mental load increase significantly less when compared with the initial period of education. Higher levels of emotional tension and activation of the sympathetic division of the vegetative nervous system in girls have been revealed in children, learning according to the innovative project "Intelligence of Ukraine" on the basis of estimating the degree of emotional tension and vegetative findings, as well as the heart rate variability analysis at the end of the school year. Analysis of daily and weekly dynamics of mental capacity has shown that children, who took part in the project, have significantly higher levels of mental capacity, regarding learning tasks scope. It has been established that purposive selection of academically talented children to first grades for innovative educational project "Intelligence of Ukraine" contributed to a higher level and better quality of their mental capacity against the background of optimal cerebral activity and lack of emotional tension, judging by vegetative characteristics. Novelty: the model of active health monitoring and development of academically talented children in the conditions of meritocratic education has been substantiated and worked out. The technology for medical and psychological support of scientific and pedagogic project "Intelligence of Ukraine" in the primary school has been designed. Effectiveness: improvement of mental performance and effectiveness of learning activities, an increase in the results of medico-prophylactic measures, and maintaining the health of schoolchildren have been demonstrated. Application fields: hygiene of children and adolescents, pediatrics, school medicine, adolescent therapy.

Індекс УДК: 613.955, [613.955+616-056.2]-053.2/.5

Коди тематичних рубрик НТІ: 76.33.31.15

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Технологія медико-психологічного супроводу впровадження педагогічної інновації в умовах початкової школи.

Назва продукції (англ): A technology of medical and psychological support for introduction of a pedagogic innovation under conditions of primary school.

Очікувані результати: іноваційні технології

Галузь застосування: 85.11.1;85.12.0

Опис продукції (укр): Розроблена науково-технічна продукція передбачає систему медико-психологічного супроводу академічно здібних дітей в умовах впровадження меритократичної освіти, важливими складовими якої є цілісне санітарно-гігієнічне обстеження навчального приміщення з використанням контрольного списку питань (чек-листа), оцінка готовності до школи, динаміка інтелектуального розвитку, креативності та мотивації до навчання, суб'єктивна динамічна оцінка стану здоров'я та режиму дня учнів їх батьками та якості життя, пов'язаної зі здоров'ям дітей, усіма учасниками навчально-виховного процесу (учні, батьки, вчителі).

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: 01.2015 - 12.2017

Виробник продукції: ДУ "ІОЗДП НАМН"

Споживачі продукції: заклади охорони здоров'я дітей та підлітків, санітарно-епідеміологічні станції (відділ гігієни) дітей та підлітків), загальноосвітні навчальні заклади

Перспективні ринки: країни СНД

Права інтелектуальної власності: Отримано патент

Форми та умови передачі продукції: Навчання персоналу

7. Бібліографічний опис

1. Пономарьова Л.І. Контроль за станом здоров'я обдарованих дітей – основа впровадження меритократичної освіти в початковій школі [Текст] / Л.І. Пономарьова // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2012. – С.210-212. 2. Беляева О.Е. Особливості когнітивної сфери дітей, що навчаються за програмою «Інтелект України» [Текст] / О.Е.Беляева, Г.М. Даниленко // Когнітивні розлади у дітей: матеріали наук. симпозиуму. – Х., 2012. – С.8-9. 3. Куракса О.Ю. Психогігієнічні проблеми організації навчання першокласників при впровадженні меритократичної освіти в початковій школі [Текст] / О.Ю. Куракса, Г.І. Голубнича // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2012. – С.137-139. 4. Беляева О.Е. Роль чинників шкільного середовища у становленні складових креативності учнів початкових класів [Текст] / О.Е. Беляева, Г.М. Даниленко // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2012. – С. 24-27. 5. Пономарьова Л.І. Динаміка стану здоров'я академічно здібних учнів на етапі адаптації до навчання в школі [Текст] / Л.І. Пономарьова // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2013. – С. 116-118. 6. Даниленко Г.Н. Физическое развитие учащихся первых классов при различных формах и программах обучения [Текст] / Г.Н.Даниленко, Л.И.Пономарева, Г.А.Бориско // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2013. – С.33-35. 7. Голубнича Г.І. Динаміка розумової працездатності учнів перших класів протягом тижня при навчанні за різними педагогічними програмами / Г.І.Голубнича, І.А.Клигіна [Текст] // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2013. – С.27-29. 8. Куракса О.Ю. Гігієнічна характеристика шкільних факторів ризику здоров'я молодших школярів [Текст] / О.Ю.Куракса // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2013. – С.77-78. 9. Щербакова О.А. Вплив на якість життя учнів перших класів впровадження індивідуально-групової розвиваючої програми по роботі зі старшими дошкільниками в межах проекту «Інтелект України» [Текст] / О.А.Щербакова, Г.І.Голубнича // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2013. – С.152-154. 10. Особливості динаміки здоров'я учнів початкової та основної школи [Текст] / Р.О. Моїсеєнко, Г.М. Даниленко, Л.І. Пономарьова // Современная педиатрия. – №1 (49). – 2013. – С.13-16. 11. Метод діагностики навичок самоорганізації учнів початкових класів [Текст] / О.Е. Беляева, Г.М. Даниленко, Л.І. Пономарьова, Г.І.Голубнича // Інформ. бюл.: дод. до «Журн. АМНУ». – 2013. – Вип. 35. – С.172-173. 12. Якісний аналіз лонгітудинального дослідження фізичного розвитку дітей під час навчання в школі [Текст] / Г.М. Даниленко, Л.І.Пономарьова, Г.І.Голубнича // VII міжнародний конгр. з інтегративної антропології: матеріали конгр. – Вінниця, 2013. – С. 51-52. 13. Голубнича Г.І. Гендерні особливості стану здоров'я та адаптація академічно здібних учнів до початкової школи [Текст] / Г.І. Голубнича // Журнал Національної академії медичних наук України: зб.наук.праць. – К., 2013. – Т.19, додаток.

– С. 45-46. 14. Пономарьова Л.І. Особливості формування здоров'я сучасних школярів на різних етапах навчання / Л.І. Пономарьова // Здоров'я дитини. – 2014. – № 2. – С. 35-38. 15. Пономарьова Л.І. Проблеми збереження здоров'я молодших школярів при впровадженні нових програм навчання [Текст] / Л.І.Пономарьова // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2014. – С.68-69. 16. Беляєва О.Е. Динаміка інтелекту та креативності учнів молодших класів, що навчалися за різними навчальними програмами [Текст] / О.Е.Беляєва // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2014. – С.4-6. 17. Даниленко Г.М. Гігієнічна оцінка навчальної діяльності академічно здібних учнів початкової школи [Текст] / Г.М. Даниленко, Г.І. Голубнича // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2014. – С.9-10. 18. Межибецька І.В. Особливості добового розпорядку дня молодших школярів при різних системах навчання [Текст] / І.В.Межибецька // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2014. – С.38-39. 19. Щербакова О.А. Психологічні особливості навчальної діяльності академічно здібних дітей у початковій школі [Текст] / О.А. Щербакова // Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків: матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2014. – С.93-94. 20. Влияние социально-психологических факторов на качество жизни детей младшего школьного возраста при обучении в проектных классах «Интеллект Украины» [Текст] / Даниленко Г.Н., Щербакова Е.А., Голубнича Г.И. // Актуальные проблемы общества, науки и образования: современное состояние и перспективы развития: материалы междунар. науч.-практ. конф. – Курск, 2014. – С. 99-101. 21. Медико-социальные проблемы сохранения здоровья академически одаренных детей в начальной школе [Текст] / Даниленко Г.М., Щербакова О.О., Пономарева Л.И., Голубнича Г.И. Серебренникова О.А. // Здоровье и окружающая среда: сб. научн. трудов. – Минск, 2014. – Т2, Вып. 29. – С. 119-122. 22. Коваленко О. Деякі теоретичні питання ідентифікації здібних і обдарованих дітей старшого дошкільного віку [Текст] / О.Коваленко, О.Щербаков, О. Щербакова // Рідна школа. – 2013. – №10(1006) . – С. 24-28. 23. Гавриш І.В. Психологічна характеристика учбової діяльності академічно здібних дітей в умовах меритократичної освіти [Текст] / І.В. Гавриш, О.О. Щербакова // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля. – 2014. – №3(35). – С.119-126. 24. Щербакова О.О. Гендерні особливості психологічної готовності до школи академічно здібних та обдарованих дітей [Текст] / О.О. Щербакова // Вісник Національного університету оборони України: зб. наук. праць. – К., 2014. – №5 (42). – С. 29-33. 25. Щербакова О.О. Психологічна адаптація академічно здібних дітей в умовах меритократичної освіти [Текст] / О.О. Щербакова // Наукові записки. Серія Психологія та педагогіка. – 2014. – №30. – С.88-96. 26. Щербакова О.О. Внутрішньосімейні взаємини як фактор шкільної адаптації академічно здібних дітей [Текст] / О.О. Щербакова // Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2014. – С. 123-128. 27. Даниленко Г.М. Гігієнічна оцінка системи викладання на засадах меритократичної освіти в початковій школі [Текст] / Даниленко Г.М., Куракса О.Ю., Голубнича Г.І. // Гігієна населених місць. – К., 2014. – Вип.63. – С.281-286. 28. Даниленко Г.М. Вплив програми навчання на розумову працездатність академічно здібних учнів за умов меритократичної освіти [Текст] / Даниленко Г.М., Голубнича Г.І. // Гігієна населених місць. – К., 2014. – Вип.64. – С.235-241. 29. Кириченко В. Методика формування просоціальної поведінки учнів в умовах превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу [Текст] / В.Кириченко, О.Єжова, Г.Даниленко, Т.Тарасова // Х.: Друкарня Мадрид, 2014. – 134 с. 30. Літературний твір: процедура відбору академічно здібних дітей до початкової школи (на прикладі Всеукраїнської науко-педагогічної програми «Інтеллект України») [Текст] / Даниленко Г.М., Щербакова О.О./ Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №55186 від 05.06.2014 р. 31. Процедура відбору академічно здібних дітей до перших класів за науково-педагогічним проектом «Інтеллект України» [Текст] : метод.рек. / ДУ«ІОЗДП НАМН»; уклад.: Г.Даниленко, І.Гавриш, О.Щербакова. – Х., 2014.– 23 с.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 177

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Єфімова Тетяна Борисівна

Беляєва Олена Еріківна
Бориско Галина Олександрівна
Голубнича Галина Ігорівна
Даниленко Георгій Миколайович
Захарчук Ірина Миколаївна
Клигіна Ірина Анатоліївна
Костюрина Наталія Олександрівна
Курбацька Тамара Павлівна
Мітельов Дмитрій Анатолійович
Міхальчук Оксана Ярославівна
Міхановська Наталія Генадіївна
Майоров Олег Юрійович
Межибецька Інна Володимирівна
Меркулова Тетяна Валентинівна
Пономарьова Лілія Іванівна
Сильницька Людмила Єгорівна
Трубнікова Лариса Миколаївна
Чистяк Олег Олександрович
Щербакова Олена Олександрівна

Керівник організації:

Коренев Микола Михайлович (д. мед. н., професор)

Керівники роботи:

Даниленко Георгій Миколайович (д. мед. н., професор)

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.